

Vtedy sa nebeské
kráľovstvo bude podobat'
desiatim pannám, ktoré si
vzali lampy a vyšli v ústrety
ženíchovi. Päť z nich bolo
pochabých a päť
rozumných.

Ale je dobre, že môžeme tvoriť spoločenstvo Ježišových nasledovníkov a že v tomto spoločenstve a aj v našich úlohách a povinnostiach sa môžeme vzájomne podporovať, pomáhať si, modliť sa jeden za druhého i za celú našu fakultu, za našu teológiu a za našu službu. Môžeme mať nádej, že ak nás Kristus, Slovo Božie a úprimné skúmanie jeho zvesti v duchu modlitby budú spájať, naša námaha nebude daromná, ale prinesie svoje ovocie.

Po výklade budeme však vidieť, že v skutočnosti nás Ježišovo podobenstvo nemusí rozdeľovať, ale naopak: vpravde zoskupí a postaví do jedného šíku: spolu a existenciálne vážne sa podporovať v službe a zároveň pripraviť sa na budúcnosť, na druhý príchod Pánov.

1.

Podobenstvo nám prezrádza, že Ježiš vychádzal zo svojho židovského prostredia. Medzi svojimi poslucháčmi mal ponajviac svojich učeníkov, ktorých si vyvolil a povolal, ale bol medzi nim aj ten, ktorý síce bol povolaný, ale ktorý ho nakoniec zradil.

A boli tam aj rôzni iní ľudia: farizeji, zákonníci a iní múdri i jednoduchí z ľudu. Ježiš vedel, že tento zástup je ako tých desať panien. Každý, kto prišiel, je tam preto, lebo niečo očakáva. Každý čaká, že príde Mesiáš a s ním nový vek, lepší blaženejší život. Každý bol ochotný vyjsť mu v ústrety, čakať ho niekde na pol ceste, aby mohol byť tam pri ňom skôr, ako tí oneskorení alebo nezainteresovaní.

Lenže kto sa na Mesiáša díva a očakáva ho, lebo ho potrebuje, ešte neznamená, že ho aj miluje, že mu aj rozumie, že mu chce byť aj poslušný. A Ježiš to vedel: totiž že v zástupe jeho poslucháčov môžu byť aj takí, ktorí Mesiáša očakávajú, chcú byť s ním, ale mu nerozumejú a nekonajú, ako by mali. Akoby očakávali iného Mesiáša: takého, ktorý keď raz príde, im vyhovie, ich túžby splní, bude k nim vlúdny a oni sa budú mať pri ňom dobre. Avšak bez toho, aby pred jeho príchodom konali v jeho Duchu, podľa jeho vôle, aby boli v malom verní, aby v pokore slúžili, aby sa horlivo modlili a bdeli, aby odpúšťali a pre svoje hriechy sa kajali. Títo ľudia očakávali Mesiáša hrdo, sebavedome, vlastenecky, s nárokom na prvé miesta, prípadne aj s túžbou po pomste na iných. A tak namiesto oleja pridávali do svojich lámpe iba prázdnotu, ktorá nikdy nemohla svietiť a ktorá potom v tej najkritickejšej chvíli ich života, keď Mesiáš a nový vek príde, nemôže svietiť, nanajvýš iba čmudiť. Priznajme si teda, že toto podobenstvo môže byť aj o nás – študentoch a aj učiteľoch: o ľuďoch na akademickej pôde, v priestoroch fakulty alebo hoci aj v cirkvi.

Je pozoruhodné, že ako vieme, Ježiš vo svojich rečiach nikdy nekritizoval ženy, naopak: zastával sa ich. Tu v tomto podobenstve však niektoré ženy ostro kritizuje. Hovorí o nich, že sú nemúdre. Pri podrobnejšom rozbere textu a jeho pozadia však zistíme, že táto kritika je symbolická, lebo v skutočnosti hovorí o mužoch. Totiž židovskí učenci – ako školení reprezentanti Izraela - sa sebavedome a hrdo radi pripodobňovali ku vzácnym šperkom na krku nevesty, ba niekedy aj k samotnej neveste, ktorá sa páči ženíchovi. A Ježiš svojím podobenstvom o zamietnutých nerozumných pannách hovorí na adresu týchto hrdých a sebavedomých rabínov, že Mesiáš ich asi zamietne, alebo aj pri dožadujúcom sa - či až agresívnom - ich búchaní do nebeských brán na nich zanevrie a neobmäkne, aby ich pustil k sebe.

Totíž Mesiáša nestačí iba čakať a podriemkávať si v bezstarostnom sladkom sebavedomí a v pohodlnom ničnerobení, že aj tak to majú uňho objednané a zaistené. Na príchod Mesiáša je treba sa pripraviť a počítať s tým, že tie posledné chvíle - eschatologické, alebo aj skôr, napr. na konci semestra – môžu byť kritické, že s málom či minimom nevystačíme

a že vtedy už nebude času na to, aby sme k našej viere, láske a nádeji – prípadne k našim (nezískaným) vedomostiam a neodvedenej práci - ešte niečo dodali. Kto sa na toto spolieha alebo s prelomom časov počíta ľahkovážne, ako naše podobenstvo hovorí, ten bude horko sklamaný.

Ježiš v prvom rade oslovuje svojich učeníkov. Im vysvetľuje toto podobenstvo, ale v horizonte terajšieho i celého eschatologického času. Učeníci majú šancu na to, aby do novej etapy svojho života a následne aj dejín, teda do nového veku vstúpili. Ježiš im všetko vysvetlil, a aj týmto podobenstvom ich nabádal k tomu, aby v tomto dnešnom veku, za času dňa a určenej doby svojho života majú získať olej a teda oheň či aspoň plamienok, ktorým by si posvietili, aby ich Pán pri svojom druhom príchode videl, uznal na záver času za pripravené a prijal ako svoje verné panny. Tento plamienok v srdci a múdry pohľad upriamený na Neho bude znamením i akýmsi heslom, ktoré bude zvestovať, že na neho mysleli, chystali sa na ten čas, keď pred Neho predstúpia, a aj keď usnú, potvrdili, že sú jeho a že ho čakajú.

2.

Čo chcel týmto podobenstvom povedať Matúš?

Evanjelista Matúš sa v tomto podobenstve díva pravdepodobne už na svoju cirkev. Príbehom podobenstva, ktoré zakomponoval do svojho evanjelia, chcel poukázať na to, že už aj v cirkvi mohol zavládnuť duch pohodlnosti, lenivosti, samospravodlivosti a ľahkovážnosti.

Možno, že v Matúšovom cirkevnom okolí si niektorí kresťania poľavili, keď bolo čoraz viac vidieť, že Ježiš ako ten Ženích z podobenstva neprichádza, vo svojich úlohách ľahkovážne a leňošsky spohodlneli, a začali si myslieť, že poctivá námaha, služba a teda „skutky viery“ nie sú natoľko akútne. Niektorí sa uspokojili s tým, že v ich okolí sa niečo dobrého deje, že iní sú horliví, pilne sa modlia, konajú skutky lásky a milosrdenstva a že s nimi sa už dajako zvezú aj oni. Mohli mať hoci aj pekné reči o Mesiášovi, o Ježišom druhom príchode, vedeli o tom, ale v jeho záujme nevykonali nič dostačujúceho, teda sa nepripravili.

Ich prázdne lampy svedčia o tom, že ich ofery chýbali zo zborových pokladničiek, že ústa hladujúcich zostali prázdne bez ich chleba, že z očí utrápených

a prenasledovaných chýbal jas ich dobrých bratských slov a potešenia, že nebeské čaše zostali prázdne bez ich vrúcnych kajúcich či prímluvných modlitieb, a že zrnká múdrosti nezbierali a nezasievali do svojich srdc.

Navonok sa tvárili, že sú so svojím Majstrom zajedno, že čakajú Pána, no v srdci a živote ho však ignorovali. Podobali sa akoby turistom, ktorí sa chystali na dlhú cestu do hôr, no do ruksaku si nezaobstarali úplne nič. Takáto výprava predsa musí skrachovať.

Preto Matúš nesmierne vážne hovorí podobenstvom Pána, že v ten deň, pri jeho príchode takíto kresťania dopadnú veľmi zle. Pán si na cestu do svojho kráľovstva môže vziať iba takých, ktorí neleňošili a nehládali úľavy, ale oddane slúžili a poctivo sa vo viere pripravili, až kým nepríde. Podľa podobenstva ten čas je síce neznámy, ale sa vie, že raz iste príde. Preto aj Matúš chcel zdôrazniť jeho nevypočítateľnosť, no zároveň povzbudiť k bdelosti, k pohotovosti a dobrej nádeji.

3.

Naša situácia

Na úvod sme uviedli, že podobenstvo hovorí aj o rozdelení. Na konci vekov budú ľudia rozdelení. No nie je to Kristus, kto a čo nás rozdelí. Iste nás rozdelí už dnes a aj na konci vekov ľahkovážna malátnosť, pohodlné driemoty, lenivá nečinnosť, alebo ľudské výpočty či ilúzie.

Kristus a očakávanie na neho nás naopak: spája, mobilizuje a núti k zodpovedným aktivitám a k bdelosti.

Máme si byť vzájomne príkladom, byť zajedno v očakávaní nášho Pána, spolu slúžiť a pomáhať, ale spasenie si vzájomne dať nemôžeme.

Olej sa nedelí, múdrosť a charakter človeka sa nedá odkukať. Môžeme ho imitovať, ale to je ako papierové jedlo: vypadá podobne, ale je to len nestráviteľný klamný falzifikát. Vieru, dôveru, zbožnosť, poslušnosť a múdrosť - to musí prijať od Krista každý sám, aby mohol tak vstúpiť do jeho radosti, do večného spasenia.

O tom rozhodne jedine Kristus, ten náš túžobne očakávaný nebeský Ženích.

Musíme teda jasne vidieť možnosti nášho spoločného zápasu za Krista a jeho príchod, ale musíme vidieť a v pokore prijať aj obmedzenia našich ľudských možností. Čo však môžeme urobiť, je to: že môžeme dnes naliať olej do našich lampičiek a zažať ich, dať im plamienok. Naším olejom bude naša poctivá práca, naša pokorná služba, naša úprimná viera v Pána Ježiša Krista a horlivé modlitby jeden za druhého, za našu fakultu, za našu vieru za cirkev Kristovu a za jednotu Božích dietok.

Tak môžeme rozdúchať v našich lampičkách oheň nezištnej lásky, viery a nádeje, čo je naším spoločným pokladom a ziskom a čo nám bude iste svietiť nielen v našej terajšej službe, ale aj vo tme a bolestnej prázdnote posledných dní života a sveta.

Amen.

Modlitba na záver:

Pane a Bože náš!

Ďakujeme Ti, že napriek mnohým strastiam, starostiam a nemociam predsa len môžeme začať tento nový semester, so všetkými radosťami i starosťami, túžbami i obavami, čo všetko prinesie a ako ho zvládneme. Pomôž nám pochopiť a prijať, že sú veci – aj ťažké a strašiacie -, o ktorých nerozhodujeme a nie sú v našej sile, aby sme ich zmenili. Daj nám pokoru, trpezlivosť a silu ich prijať a s Tvojou múdrosťou ich zvládať – bez reptania alebo šomrajúcej nevôle. Daj nám však poznať aj to, že si nám daroval opäť čas, čas milosti, čas možností, čas služby, aktivít a mnohého požehnania. Daj nám teda aj ochotu nechať sa tebou viesť. Nutkaj nás, keď budeme poľavovať, alebo by sa nám chcelo spohodlnieť. Nenechaj nás zlenivieť, alebo spyšnieť či začať mudrovať. Nauč nás poznávať Tvoju múdrosť a ňou sa snažiť čoraz viac obohacovať, a ňou obohacovať aj tých, ktorých si nám zveril, alebo ktorých nám raz zveríš.

Pomôž nám prilievať do našich lampičiek Tvoj olej a ochraňuj ten plamienok, ktorý si zažal v našich srdciach. Ochraňuj nás od toho, aby naše lampičky čmudili a namiesto svetla sme šíрили tmu. Dal si nám nadanie, vlohy i možnosti, aby sme zveľaďovali všetky osobné danosti a dospeli s nimi do chariziem, ktoré môžu byť nástrojom Tvojich mnohých požehnaní. A pomôž nám dívať sa dopredu, do blízkej i ďalekej budúcnosti – do časov, ktoré Ty tvoríš a ktorým Ty dávaš dozrievať, aby nastali alebo aj zanikli. Priprav nás teda na ďalší úsek cesty s Tebou v tomto semestri, aby sme čas nám daný využili správne a pripravili Tvoj ľud – i seba samých – na Tvoj veľký príchod na konci vekov. Spájaj nás svojím Duchom a rozmnožuj medzi nami svoju lásku. Pre Tvoje meno prosíme, vypočuj nás.

Amen.

prof. ThDr. PhDr. Imrich Peres,
PhD.
Katedra Novej zmluvy